

Stodůlky „Vesnická památková rezervace“

Je 9. ledna 2025, turistická parta z jedničky za sebou nechává po výstupu ve stanici Lýskova téměř prázdný autobus. Osmnáct cestujících na téhle zapadlé stanici vystupuje asi málokdy. Jsme na okraji **Vesnické památkové rezervace Stodůlky** a modrá obloha nad námi dává naději na pěkný den.

Malé překvapení hned na začátek, oproti centru zde ještě leží zbytky zledovatělého sněhu. Není se čemu divit, jsme vysoko nad Prahou na jejím jihozápadním okraji. Jižně pod námi je Přírodní park Prokopské a Dalejské údolí. Těmito přírodními parky se mezi skalami a strmými vrchy vinou dva potoky Dalejský a Prokopský. A právě prameny Prokopského potoka jsou prvním cílem naší vycházky.

Pěkná parková cesta se mění na sněhem promrzlou pěšinku a jsme u pramene Prokopského potoka. Je to zvláštní místo, ví o něm málokdo a málokdo by jej tady ukrytý v údolíčku pod parkovou cestou hledal nebo dokonce čekal.

Úprava prameniště v roce 1986 proběhla jako součást úprav všech parkových ploch sledující tok Prokopského potoka až do vzdálených Butovic. Během těchto úprav vytvořila skupina mladých umělců různé umělecké artefakty. S nimi se cestou v parcích jistě potkáme. Vraťme se ale k prameništi Prokopského potoka, po podchycení několika různých pramenů umělecky místo upravili a zajímavou skulpturou doplnili akademický sochař Karel Příkryl a Ing. architekt Václav Valtr. Skulptura má název „Lodní uzel“ a zřejmě je symbolem spojení malých pramenů do jednoho centrálního. Později byl tok Prokopského potoka revitalizován a místy osazen vodními rostlinami.

Stačilo ujít pár desítek metrů pod prameniště a potok nás sám vede do **Panské zahrady**. Ta své pojmenování získala v dobách, kdy bylo ještě potřeba pracovat „na panském“ v dobách roboty. Vznikl tady zajímavý odpočinkový prostor upravený Projektovým ústavem hlavního města Prahy a realizován podnikem IPS Praha. Původní zeleň byla doplněna novou výsadbou, drobnou architekturou a veřejným osvětlením.

Zajímavým doplňkem Panské zahrady je vodní prvek fontána z dílny keramiků Koláčkových a na nedalekém dětském hřišti barevná plastika „Dvouhlavé zvíře“ sochařky a keramičky **Alexandry Koláčkové**.

Spleť můsteků přes Prokopský potok, cest a cestiček místy ještě zledovatělých jsme došli k areálu škol. Vedle ZŠ vyniká svou mohutností Gymnázium mezinárodních a veřejných vztahů.

Pískovcovou plastiku před školou vytvořil v roce 1983 sochař Milan Mácha.

Cesta od školy prochází malým parkem, tady dominuje další fontána. Dnes, na začátku ledna jí sice chybí voda, ale co jí nechybí je víc jak dva metry vysoká bronzová socha „Žena s květy“, autorem je **Kurt Gebauer**, český sochař a vysokoškolský pedagog. Ten sám sebe řadí dvojsmyslnou nadsázkou jako „obecního sochaře“ kultivujícího veřejný prostor.

Stačilo projít uličkou od fontány a po chvíli chůze jsme v dalším parku. Kdysi to byla venkovská návěs. Je tady zajímavé pietní místo, významný strom kaštanovník jedlý. Byl vysazen 23. dubna 2018 při výročí nedožitých 85 let **Olgy Havlové**. Při té příležitosti bylo ve Stodůlkách vysazeno 85 stromů dobré vůle, které mají připomínat její charitativní aktivity.

V roce 1955 byla ve Stodůlkách vyhlášena „**Vesnická památková rezervace**“ jako cenný příklad zachování lidové architektury. Dominantní stavbou je kostel svatého Jakuba Staršího a udržovaná průčelí místních hospodářských stavení.

Pseudogotická stavba kostela svatého Jakuba Staršího byla postavena v roce 1901 na místě původního románského kostela. Byla zasvěcena jednomu z nejvýznamnějších církevních světců. Kostel je po rekonstrukcích ve výborném stavu, pod lednovou modrou oblohou doslova září a není jenom dominantou obce ale doslova její ozdobou.

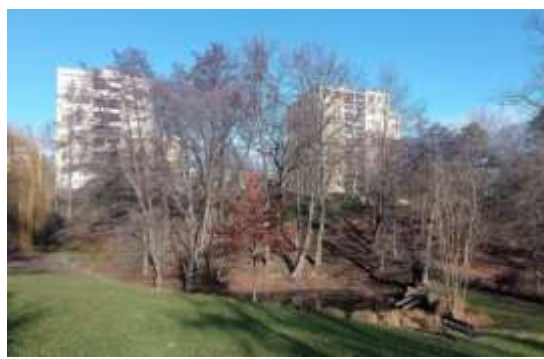
To ostatně platí i další venkovské zástavbě včetně bývalých zemědělských usedlostí. Jsou kolem návsi pěkně vyrovnané, tak, jak vznikaly po staletí. Dobře je to vidět na našich fotografiích.

Místní nezapomínají ani na minulost, udržovaný památník je také součástí památkové rezervace. Je to vzpomínka nejen na oběti obou světových válek ale i německého nacizmu.

Za stále ještě pěkného počasí se loučíme s památkovou vesnickou rezervací a kolem místního kultovního objektu Mlejnska se dostali podchodem pod rušnou ulicí do **Centrálního parku**, jeho projekt byl zpracován již v roce 1976 podle návrhu architekta Ing. Ivo Obersteina z Ateliéru 7. Práce na něm byly dokončeny v roce 2002. Z mnoha cest parkem si lze vybrat, jedna z hlavních je dokonce bezbariérová, vhodná i pro vozíčkáře. Důležitým prvkem je voda a není to jenom Prokopský potok ale celý systém menších i větších rybníků. Naším dalším cílem je jeden z těch největších, s ptačím ostrůvkem uprostřed, Stodůlecký rybník.

Soustava rybníků na Prokopském potoce plní nejen retenční funkci ale i chovnou, estetickou a krajinnou. Nejsou sice vhodné ke koupání ale pokud zamrznou je to ideální plocha pro bruslení. Pro hnízdění vodního ptactva vznikl ptačí ostrůvek.

Svahy nad rybníkem lemují dva panelové polo – rondely sídliště Stodůlky. Jeden se jmenuje U Jezera druhý Bronzová, ten je naším dalším cílem. Na jeho otevřeném vrcholu lze spatřit něco, co se se v běžných sídlištích často nevidí. **Jsou to barevné masky** umělců Alexandry a Jiřího Koláčkových. Ti založili v roce 1990 keramický ateliér v Janově nad Nisou. Alexandra Koláčková je sochařka a keramička, Jiří v něm působí jako manažer a technolog.

Jejich objemné plastiky dělají radost lidem v italských Benátkách, stejně jako v Českých Budějovicích nebo Praze. Jsou vyhledávanou turistickou atrakcí i objektem, který vás donutí k úsměvu. Výtvarnice, keramička a sochařka Alexandra Koláčková vytváří nápaditá dětská hřiště, relaxační zóny a samostatné skulptury, jež najdete rozeté ve veřejném prostoru i v soukromých zahradách.

Naše vycházka končí, ale zdaleka to není poslední zajímavost místa uprostřed barevných masek. Ještě je třeba zaklonit hlavu a podívat se vzhůru. Sluneční hodiny na paneláku jsou naprostou kuriozitou. Navíc jsme zkontrolovali jejich přesnost. Díky správnému natočení koncové stěny rondelu hodiny ukazovaly odchylku pouhých pět minut. Bylo přesně půl druhé.

9. ledna 2025. Vycházku připravili Mirek a Zdenka Bernátovi, kronika Mirek.

Ve Stodůlkách pěkné fotky pořídily Lýdie Stoupová, Hana Mašková a Jana Jeřábková.

